

RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

**Správa o komparatívnom monitoringu spravodajstva plnoformátových
televíznych staníc
(monitorované obdobie: september 2003)**

Predkladá: Programový odbor – Mgr.M.Cafiková
Mgr. E.Kuželjová
Mgr.P.Sechnal

Bratislava 8.12.2003

O b s a h

	strana
Úvod	2
Metodika	3
Výsledky monitoringu	
I. Výsledky monitoringu STV	5
1. Priestor a spôsob prezentácie sledovaných subjektov	5
2. Nekorektné príspevky	9
S ú h r n	10
II. Výsledky monitoringu TV Markíza	10
1. Priestor a spôsob prezentácie sledovaných subjektov	11
2. Nekorektné príspevky	14
S ú h r n	15
III. Výsledky monitoringu TV JOJ	16
1. Priestor a spôsob prezentácie sledovaných subjektov	17
2. Nekorektné príspevky	20
S ú h r n	20
Komparácia	20
Záver	21
Príloha č.1	

Správa o komparatívnom monitoringu spravodajstva plnoformátových televíznych staníc

Cieľ monitoringu: komparácia prezentácie politických subjektov v hlavných spravodajských programoch STV, TV Markíza a TV JOJ, a to predovšetkým z pohľadu napĺňania §16 písm.b) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii, podľa ktorého je vysielateľ povinný „zabezpečiť objektivitu a neustrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Monitorované médiá: STV, TV Markíza, TV JOJ

Výberový súbor a časový rozsah monitoringu:

Pri spracúvaní návrhu monitoringu spravodajstva sme vychádzali okrem iného aj z časových, personálnych a materiálnych možností Kancelárie Rady pre vysielanie retransmisii. Za **výberový súbor** preto boli zvolené hlavné spravodajské programy STV, TV Markíza a TV JOJ a **časový rozsah monitoringu** predstavoval 1 mesiac – september 2003.

(Pozn. Do výberového súboru sme nezaradili televíziu TA3, ktorá je televíziou s monotematickým zameraním a z tohto pohľadu aj neporovnateľná s vysielaním plnoformátových televízií.)

Sledované parametre:

- priestor prezentácie politických subjektov (prezident, vláda, politické strany)
- spôsob ich prezentácie (pozitívny, neutrálny, negatívny)
- nekorektné správy (dodržiavanie kritérií profesionálnej žurnalistickej práce v jednotlivých príspevkoch)

Východiská posudzovania

Hlavným východiskom posudzovania bol zákon č.308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii, predovšetkým ustanovenie § 16 písm.b).

Okrem toho sme rešpektovali aj ďalšie právne normy týkajúce sa slobody prejavu, akými sú článok 26 ods. 1, 2, 3 a 4 Ústavy SR a čl.10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Zároveň v záujme úplnosti posudzovanej problematiky sme brali do úvahy aj Kódex novinárskej etiky Slovenského syndikátu novinárov (SSN, 1990), Deklaráciu princípov novinárskeho vystupovania (FIJ/MFN, 1954), ako aj Rezolúciu 1003 (1993) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o etike žurnalistiky a Odporúčanie č. 1215 (1993) k etike novinárstva spolu s jeho výkladovou správou. Vo vzťahu k vyššie citovanému § 16 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z. z. „*názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru,*“ považujeme za dôležité konkrétne poukázať predovšetkým na Rezolúciu 1003 (1993) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o etike žurnalistiky, keďže sa do citovanej normy priamo premietol princíp deklarovaný v bode 3 tejto Rezolúcie: „*Základným princípom etického uvažovania v žurnalistike je to, že sa musí rozlišovať medzi správami a názormi, zabrániť tomu, aby sa oba útvary navzájom plietli. Správa je informácia o faktoch a údajoch, kým názor prináša myšlienky, idey, vieru alebo hodnotiace stanovisko zo strany spoločností ovládajúcich médiá, vydavateľov alebo novinárov.*“

Vymedzenie obsahu pojmov objektivita, neustrannosť, názory a hodnotiace komentáre

Slová objektivita, neustrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z. z. ani v súvisiacich normatívnych právnych aktoch bližšie špecifikované alebo definované a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie, aby vymedzil ich obsah.

Pri vymedzení obsahu predmetných pojmov sme vychádzali, tak ako aj v predchádzajúcich monitoringoch, zo súčasnej teórie žurnalistiky. V rámci nej podstatou jednotlivých verzii výkladu pojmu objektivita spravodajstva je predovšetkým vyváženosť a neustrannosť pri

výbere a prezentácii informácií. Podľa D.McQuaila (D.McQuail, Úvod do teórie masovej komunikácie, Portál 1999) predstavuje objektivita „zvláštnu formu mediálnej činnosti a zvláštny postoj k úlohe zhromažďovať, spracovávať a rozširovať informácie. Hlavnými rysmi objektivitu sú: osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva (teda vylúčenie subjektívneho pohľadu či osobného zaujatia); absencia stránenia (to znamená nestavať sa v sporoch na ničiu stranu a zdržať sa akejkoľvek predpojatosti); oddanosť presnosti a ďalším kritériám pravdivosti (ako sú relevancia a úplnosť); absencia skrytých motívov alebo služby tretej strane.“ Tejto definícii objektivitu v podstate zodpovedá aj verzia výkladu **zložiek objektivitu** podľa Westerstahla, ktorú McQuail ďalej prináša. Podľa tejto verzie hlavnými zložkami objektivitu sú **faktickosť** a **neustrannosť**. Faktickosť pritom zahŕňa predovšetkým pravdivosť a relevanciu a neustrannosť predpokladá vyváženosť a neutralitu. **Nestrannosť musí byť dosiahnutá kombináciou vyváženosti (rovnaký alebo pomerný čas/priestor/dôraz) protichodných výkladov, pohľadov alebo verzií udalostí a neutrality pri jej prezentácii.**

Obdobné je vymedzenie kritérií objektivitu aj podľa **L.Hagena** (Schulz W., Hagen L., Scherer H., Reifová I., Analýza obsahu mediálnych sdelení, Praha 1998). Podľa neho kritériami objektivitu spravodajských príspevkov sú:

relevancia (prezentácia toho, čo si zasluhuje zo spoločenského hľadiska pozornosť), **presnosť** (najdôležitejšie kritérium kvality žurnalistickej práce, ktoré znamená, že správa by mala obsahovať výlučne fakty zodpovedajúce skutočnosti), **transparentnosť** (požiadavka uvádzať pri kontroverznej problematike informačné zdroje, potvrdzujúce spoľahlivosť informácií), **vecnosť** (žurnalisti by nemali do prezentovaných informácií vkladať vlastné komentáre či hodnotenia, na vyjadrovanie vlastných stanovísk by mal byť vyčlenený osobitný žáner – komentár), **vyváženosť** (ide o rovnomerné zastúpenie nielen politických alternatív, vo vzťahu k rozsahu a úprave konkrétnej správy), **rôznorodosť** (poskytovanie čo najširšieho výberu informácií), **aktuálnosť** (rýchle informovanie o relevantných udalostiach), **zrozumiteľnosť** (logicky správne radenie udalostí).

Metodika a zaznamenávanie údajov:

V rámci zvolených sledovaných parametrov boli predmetom monitoringu príspevky domáceho spravodajstva, pričom za relevantné boli považované tie, v ktorých bola zaznamenaná prítomnosť (slovom, obrazom) sledovaných subjektov – prezident, vláda a jej zástupcovia, politické strany a ich zástupcovia.

Časový priestor venovaný sledovaným subjektom bolo meraný v sekundách. Osobám, ktoré zastupovali sledovaný subjekt sa čas pripísal, keď:

- osoba bola *priamo prezentovaná* – t.j.osoba dostala priestor na vyjadrenie, hovorila na kameru alebo mikrofón,
- osoba bola prezentovaná sprostredkovane, *nepriamo* – t.j. o osobe sa vyjadroval iný subjekt, napríklad politik alebo občan, o osobe hovoril alebo ju citoval zástupca média, osoba bola v zábere a materiál komentoval redaktor.

V prípade, keď subjekt nedostal priestor, ktorý by sa dal zmerať, ale bol v príspevku spomenutý, bol mu pridelený čas 1 s.

Ak sledovaný subjekt nebol prezentovaný osobou, bol zaznamenaný taký časový priestor, na akom bol informácia o ňom prezentovaná – v prípade televízie sú to napr. aj ilustračné zábery, logo strany a pod.

Ku každému subjektu bola okrem časového priestoru priradená aj

- forma prezentácie - *priama a nepriama*. Priama prezentácia predstavovala priame slovné vstupy zástupcov politikov, t.j. priama reč politika, nepriama prezentácia predstavovala takú prezentáciu, keď sa o sledovanom politickom subjekte alebo jeho zástupcovi vyjadroval niekto iný. Rozlíšenie prezentácie na priamu a nepriamu poukazuje na fakt, do akej miery

dáva televízia sledovanému subjektu možnosť vyjadriť svoje názory priamo, vlastnými slovami a do akej miery jeho názory sprostredkováva.

- hodnotiaca známka, ktorá vystihuje spôsob, akým sú informácie o sledovanom subjekte prezentované. Hodnotová škála pozostávala z 3 stupňov:

1. *pozitívny* – kontext informácií, v rámci ktorých bol subjekt prezentovaný mal pozitívny charakter a informácie o subjekte vyznievali v jeho prospech

2. *neutrálny* – informácie o prezentovanom subjekte boli vecné, neobsahovali ani pozitívny, ani negatívny kontext

3. *negatívny* - kontext informácií, v rámci ktorých bol subjekt prezentovaný mal negatívny charakter a informácie o subjekte vyznievali v jeho neprospech.

Zaznamenávalo sa meno subjektu, príslušnosť (tak ako bola médiom uvedená a ako vyplývala z kontextu prezentácie), časový priestor prezentácie (v sekundách), forma prezentácie (priama, nepriama), spôsob prezentácie (pozitívny, neutrálny negatívny).

Kvalitatívny aspekt posudzovania monitorovaných obsahov predstavovalo v realizovanom monitoringu spravodajstva okrem spôsobu prezentácie sledovanie a zaznamenávanie **nekorektných správ**, t.j. správ, ktoré nezodpovedali profesionálnym kritériám žurnalistickej práce. Pri určovaní týchto ukazovateľov sme vychádzali z vyššie uvedených kritérií žurnalistickej práce (Westerstahl, L.Hagen).

Dané kritériá boli brané do úvahy pri posudzovaní objektivity a vyváženosti jednotlivých spravodajských príspevkov.

Údaje sa zaznamenávali a spracúvali v počítači v programe Excel.

Výsledky monitoringu

I.Výsledky monitoringu STV

Noviny STV			
Počet monitorovaných vydání	Odmonitorované hodiny	Počet monitorovaných príspevkov	Počet relevantných príspevkov
30	cca 9 hodín	239	146

V rámci relevantných príspevkov, t.j. príspevkov, v ktorých bola zaznamenaná prítomnosť sledovaných subjektov, bolo v spravodajstve STV Novín okrem prezidenta, vlády a nezávislých poslancov prezentovaných 10 politických strán – všetky štyri koaličné, tri opozičné a tri mimoparlamentné strany.

1.Priestor a spôsob prezentácie sledovaných subjektov v Novinách STV (grafy viď Príloha – priestor graf č.1, spôsob graf č.7)

tab.č.1

STV

	Subjekt	Priestor	Priestor	Spôsob prezentácie		
		%	Čas	pozitívny	neutrálny	negatívny
1.	vláda	43,3	0:48:27	5	515	57
2.	ANO	12,7	0:14:14	1	174	13
3.	KDH	8,7	0:09:46	0	124	9
4.	prezident	8,0	0:08:54	1	103	0
5.	SDKÚ	7,8	0:08:43	3	105	15
6.	SMK	5,3	0:05:53	0	84	3
7.	Smer	4,6	0:05:06	0	53	1
8.	ĽS-HZDS	4,5	0:05:02	0	66	3
9.	KSS	2,1	0:02:21	0	33	1
10.	nezávislí	2,0	0:02:11	0	31	0
11.	ĽÚ	1,0	0:01:04	0	12	0
12.	HZD	0	0:00:13	0	2	0
13.	SNS	0	0:00:02	0	1	0

Najväčší priestor na prezentáciu dostala v danom období v Novinách STV **vláda (43,3%)**. Jej predstavitelia sa vyjadrovali k aktuálnym problémom, o ktorých vláda rokovala a o problémoch spadajúcich do kompetencie jednotlivých rezortov.

Informácie o činnosti vlády sa týkali napr. schválenia východísk štátneho rozpočtu na budúci rok, schválenia a predstavenia nového loga informačnej kampane o členstve SR v EÚ, odsúhlasenia národnej pozície k textu prvej európskej ústavy, odškodnenia poľnohospodárov za škody spôsobené mimoriadnym suchom, schválenia novely zákona o STV, zákonov o STV a SRo z dielne Ministerstva kultúry, rozhodnutia o zmenách v odpadovom hospodárstve, o zvýšení minimálnej mzdy. Priestor prezentácie vlády bol rozsiahly aj „vďaka“ širokej medializácii kauzy NBÚ, čo bolo zároveň aj jedným z dôvodov, že **vláda bola celkovo najnegatívnejšie prezentovaným subjektom**. Okrem toho, vláda bola kritizovaná napr. v súvislosti so schválením zákona rušiacim povinnú registráciu sestier v stavovských komorách, za tvrdosť dopadov vládnych reforiem na občanov, za nedostatočné

financovanie škôl, či porušovanie zákona o tripartite. Vláda sa stala terčom kritiky aj zo strany pracovníkov z oblasti kultúry, ktorí ju kritizovali za likvidačnú politiku voči kultúre, predstavitelia poľnohospodárov zasa kritizovali vládu v súvislosti s novým prerozdeľovaním eurofondov.

Pri prezentácii vlády bolo zaznamenaných aj **5 pozitívnych informácií, prevažovala však neutrálno-negatívna prezentácia.**

Ďalšími prezentovanými subjektami, ktoré z hľadiska priestoru nasledovali hneď po vláde boli spolu s prezidentom všetky štyri koalíčné strany, pričom najväčší priestor z nich mala ANO. ANO tak okrem toho, že bola druhým najprezentovanejším subjektom, bola aj **najprezentovanejšou politickou stranou.** Plocha jej prezentácie predstavovala **12,7%.** Značný podiel na vysielacej ploche súvisel s mapovaním postojov ANO k sporu Dzurinda verzus Mojžiš, postojov ANO k reforme verejnej správy a k dôchodkovej reforme. Na prezentácii ANO sa podieľalo aj medializovanie rozporov s koalíčným KDH, ako aj rozporov vo vnútri samotnej ANO, ktoré vyústili do odchodu R. Nemcsicsa a B.Opaterného zo svojich postov. **Spôsob prezentácie ANO bol v monitorovanom období prevažne neutrálno-negatívny** a zaznamenaná bola **jedna pozitívna zmienka.** Strana bola kritizovaná napr. v príspevkoch týkajúcich sa kauzy interrupcií, antidiskriminačného zákona, či pre návrh na odvolanie R. Nemcsicsa z postu ministra hospodárstva. Kritika voči ANO zaznela aj z vyjadrení predsedu KDH P. Hrušovského, podľa ktorého je ANO zodpovedná za stratu väčšiny v NR SR, pretože z jej radov odišli traja poslanci.

KDH bolo celkovo tretím najprezentovanejším subjektom a druhou najprezentovanejšou politickou stranou. **Jeho časová plocha predstavovala 8,7%.** Prezentované bolo predovšetkým v súvislosti s krízou vo vládnej koalícii a pretrvávajúcimi rozpormi s ANO. Tieto sa prejavili nielen v kauze odpočívania, či interrupcií, ale i v obviňovaní zo strany ANO, podľa ktorej sa KDH snaží koncentrovať do svojich rúk moc a preto má ANO problém s „*touto robustnou politikou koalického partnera.*“ **Spôsob prezentácie KDH bol neutrálno-negatívny.**

Prezident SR R. Schuster dostal priestor na ploche **8%.** **Bol štvrtým najprezentovanejším subjektom.** Prezentácia prezidenta bola spojená predovšetkým s výmenami na postoch ministrov hospodárstva a obrany, medializované boli aj prezidentove postoje k najzávažnejším udalostiam v sledovanom období, najmä jeho znepokojenie nad dopadmi reforiem na životnú úroveň obyvateľstva a postoje ku kríze v koalícii. Noviny STV mapovali aj jeho návštevu v SRN a v Izraeli. V kontexte informácií o činnosti prezidenta R. Schustera nebola zaznamenaná negatívna zmienka, prevládal **neutrálno-negatívny spôsob prezentácie** a zaznamenaná bola **jedna pozitívna zmienka.**

Piatym sledovaným subjektom z hľadiska priestoru bola **SDKÚ,** s plochou prezentácie **7,8%.** **Spôsob prezentácie SDKÚ bol popri prevažujúcich neutrálnych zmienkach aj pozitívny a negatívny zároveň,** pričom počtom negatívnych zmienok bolo SDKÚ **najnegatívnejšie prezentovanou politickou stranou** v spravodajstve STV v danom období. Prezentácia SDKÚ bola spojená najmä s témami, ktoré v tom čase najvýraznejšie rezonovali v politike – kauza NBÚ, odvolanie I.Šimka. V negatívnom kontexte sa o SDKÚ vyjadril podpredseda vlády P. Csáky, v súvislosti so snahami tejto strany obsadiť najvyššie posty v štáte. Ďalšie negatívne zmienky o SDKÚ sa vyskytli v príspevkoch mapujúcich odvolanie I. Šimka z postu ministra obrany SR, či kariérny postup G.Palacku. SDKÚ ako koalického partnera kritizovalo i KDH, keď jeho predseda vyzval M. Dzurindu, aby sa venoval štátnym záujmom a nie

vytváraníu napätia v koalícii a spoločnosti. SMK zasa negatívne reagovalo na údajnú snahu SDKÚ mať nového spojenca vo vláde, stranu ANO.

Šiestu pozíciu z hľadiska plochy predstavujúcej **5,26%** mala v monitorovanom období **SMK**. SMK a jej predstavitelia sa vyjadrovali k aktivitám vlády, súvisiacimi so schvaľovaním návrhov zákonov, k situácii v poľnohospodárstve, ku kríze v koalícii, k odvolávaniu R. Nemcsicsa, I.Šimka a J. Mojžiša, k činnosti parlamentu v danom období. **Spôsob prezentácie SMK** bol v monitorovanom období **neutrálno-negatívny**. Kritické informácie na adresu SMK sa vyskytovali predovšetkým v rámci s kritiky celej koalície, napr. v súvislosti s prípravou zákona o prídavku na dieťa a neschválením zákona o náhradnom výživnom v NR SR.

Po koalíčných subjektoch patrilo poradie z hľadiska priestoru prezentácie parlamentným opozičným stranám – Smer, ĽS-HZDS a KSS. Po nich nasledoval ďalší „parlamentný subjekt“ - nezávislí poslanci a priestor prezentácie sledovaných subjektov uzatvárali v sledovanom období mimoparlamentné politické strany – EÚ, HZD a SNS.

Z opozičných subjektov bola najprezentovanejšou strana Smer, pričom na časovej ploche **4,6 %** bola v celkovom poradí siedmym prezentovaným subjektom. Strana dostala priestor na vyjadrenie svojich postojov v kauzách súvisiacich s odvolávaním R. Nemcsicsa, I.Šimka a J.Mojžiša. Medializovaný bol okrem iného postoj Smeru k antidiskriminačnému zákonu, k návrhu zákona o prídavku na dieťa, ako aj postoj k národnej pozícii k európskej ústavnej zmluve. Noviny STV prezentovali kritiku Smeru ku kariérnemu postupu G. Palacku. **Spôsob prezentácie strany Smer bol prevažne neutrálly**. V kontexte informácií o strane Smer sme zaznamenali **iba jednu negatívnu informáciu**.

Prezentácia **ĽS-HZDS, na ploche 4,5%**, súvisela s reakciami na najmedializovanejšie kauzy rezonujúce v monitorovanom období. Okrem toho dostala ĽS-HZDS priestor v súvislosti s kritikou vládnej koalície ohľadom prijatia zákona o sociálnom poistení, ako aj v rámci informovania o stretnutí lídrov opozície na pôde KSS. **Spôsob prezentácie ĽS-HZDS bol neutrálno-negatívny**.

KSS patrila deviata pozícia na ploche venovanej politickým subjektom v danom období, čo v percentuálnom vyjadrení predstavovalo **2,1%**. Daný politický subjekt bol prezentovaný v súvislosti so stretnutím lídrov opozície, s kritikou zákona o sociálnom poistení, s kritikou absencie národnej pozície k európskej ústavnej zmluve, s prípravou zákona o prídavku na dieťa a nepriechnosti zákona o náhradnom výživnom v NR SR. **Spôsob prezentácie KSS bol neutrálno-negatívny** (s jednou negatívnu zmienkou).

Plocha prezentácie **nezávislých poslancov** predstavovala **2%**. **Spôsob ich prezentácie bol len neutrálly**. Priestor na prezentáciu dostali nezávislí poslanci predovšetkým v súvislosti s prerokovávaním zákona o sociálnom poistení, návrhu zákona o náhradnom výživnom, ako aj s medializovanými kauzami.

Mimoparlamentné strany mali v sledovanom období v spravodajstve STV najmenší priestor. Z nich čas nad jednu minútu bol zaznamenaný iba pri prezentácii EÚ. Plocha prezentácie tejto strany bola **1,0%** a priestor dostala ohľadom jej názorov na dôchodkovú reformu, návrhu zákona o prídavku na dieťa a zákona o sociálnom poistení.

Niekoľkosekundový priestor posledných dvoch prezentovaných subjektov **HZD a SNS** bol málo významný a z tohto dôvodu, ako aj pre lepšiu prehľadnosť, neboli do grafov zaradené.

Spôsob prezentácie mimoparlamentných strán bol len neutrálly.

Priestor priamych vstupov zástupcov sledovaných subjektov v Novinách STV
(Pozri Príloha č.1 graf č.4, graf č.13)

tab.č.2 STV

	Subjekt	Priestor (priama reč)	
		%	Čas
1.	Vláda	42,7	0:16:52
2.	ANO	11,7	0:04:38
3.	Smer	8,9	0:03:31
4.	KDH	8,0	0:03:11
5.	SMK	6,1	0:02:24
6.	SDKÚ	5,6	0:02:12
7.	prezident	4,8	0:01:53
8.	ĽS-HZDS	4,8	0:01:53
9.	nezávislí	2,9	0:01:09
10.	KSS	2,8	0:01:07
11.	ĽÚ	1,7	0:00:41

Poradie subjektov v rámci priestoru priamych vstupov, resp. priamych rečí zástupcov sledovaných subjektov sa v porovnaní s poradím v rámci celkového priestoru zmenilo. Ako najvýraznejší sa ukázal nižší rozsah v prípade priamych vstupov prezidenta a koalície SDKÚ a nárast pri opozičnej strane Smer. Tento fakt sa odrazil aj v náraste priestoru priamych vstupov v prospech opozície (viď graf č.13). Celkovo možno o jednotlivých sledovaných subjektoch v súvislosti s priestorom priamych vstupov ich zástupcov konštatovať, že spravodajstvo STV dávalo v danom období možnosť vyjadriť názory a postoje **nesprostredkované** predovšetkým členom **vlády** (42,7%). Nasledovala strana ANO (11,7%), Smer (8,9%), KDH (8,0%), SMK (6,1%) SDKÚ (5,6%), prezident a ĽS-HZDS mali rovnaký priestor (4,8%), nezávislí (2,9%), KSS (2,8%) a ĽÚ (1,7%). Mimoparlamentné HZD a SNS neboli prezentované v priamych vstupoch.

Rámcová orientácia na tretinový model zastúpenia koalície a opozície

Vzhľadom na postavenie STV ako vysielateľa na základe zákona, sme pri monitorovaní porovnali v zmysle Charty spravodajstva a publicistiky vzájomný priestor koalície a opozície v spravodajstve STV. Pre zaujímavosť sme porovnali tento priestor aj v rámci komerčných televízií – TV JOJ a TV Markíza. (grafy č.10-15 v Prílohe č.1).

Pokiaľ ide o dodržiavanie rámcovej orientácie spravodajstva týkajúcej sa zastúpenia koalície a opozície, **časť V. Čl. 4 bod 2 Charty spravodajstva a publicistiky zaväzuje STV „spravodajstvo rámcovo orientovať na tretinový model (2:1) zastúpenia koalície a opozície.“** Porovnanie priestoru koalície a opozície (graf č.10 v Prílohe č.1) za sledované obdobie ukázalo, že rozsah prezentácie nezodpovedá tretinovému modelu, a to v neprospech opozície. Jej priestor prezentácie predstavoval v sledovanom období len 24%, kým u koalície to bolo 76%. Ak by sme k priestoru koalície prirátali aj priestor vlády, plocha opozície by sa zmenšila ešte výraznejšie.

Pri priamej prezentácii vzájomný pomer priestoru koalície a opozície už tretinovému modelu zodpovedal. Z grafu č.13 vyplýva, že priestor priamej reči zástupcov koalíčných politických subjektov v Novinách STV predstavoval plochu 66%, u opozície to bolo 34%. Ak by sme aj v tomto prípade pridali k priestoru koalície aj vládu, tretinový model by už dodržaný nebol.

Prezentácia jednotlivých politikov

Nasledujúca tabuľka č.3 uvádza poradie zastúpenia prvých 10 politikov v Novinách STV v danom období a spôsob ich prezentácie z hľadiska počtu referencií.

Tab č.3

STV

Poradie	Politik	Priestor čas	Spôsob prezentácie		
			pozitívny	neutrálny	negatívny
1.	M.Dzurinda	0:15:09	4	156	11
2.	R.Schuster	0:08:54	1	103	0
3.	P.Rusko	0:07:55	0	85	5
4.	P.Hrušovský	0:06:20	0	63	0
5.	I.Šimko	0:03:20	2	32	2
6.	E.Kukan	0:03:14	0	39	0
7.	R.Nemesics	0:03:10	1	40	1
8.	B.Bugár	0:03:09	0	34	0
9.	D.Lipšic	0:02:57	0	28	1
10.	E.Kaník	0:02:31	0	24	3

Prevažujúci priestor vlády a koalíčných strán sa ukázal aj pri zostavení poradia prvých 10 najprezentovanejších politikov, medzi ktorých sa okrem prezidenta a predstaviteľov vlády a koalíčných strán nedostal ani jeden opozičný politik.

V rámci sledovaných subjektov bol výrazne najprezentovanejšou osobou premiér a predseda SDKÚ M. Dzurinda. Druhou najprezentovanejšou osobou bol prezident SR R. Schuster. Plochu porovnateľnú s prezentáciou prezidenta mali P. Rusko a P.Hrušovský. S menšími vzájomnými rozdielmi potom nasledovali ostatní zaznamenaní politici.

Čo sa týka spôsobu prezentácie, **s najvyšším počtom negatívnych i pozitívnych zmienok zároveň bol prezentovaný premiér M. Dzurinda, pričom počet negatívnych informácií preyšoval.** S približne o polovicu menším počtom negatívnych zmienok nasledoval **P.Rusko**, ktorý tak bol druhým najnegatívnejšie prezentovaným politikom v spravodajstve STV v danom období. **Prezident R.Schuster** bol prezentovaný **neutrálno-pozitívne**, t.j. bez negatívnej informácie.

2. Nekorektné príspevky v Novinách STV

Vážnejšie nedostatky pri posudzovaní príspevkov podľa vyššie uvedených kritérií profesionálnej žurnalistickej práce, a ktoré by mohli byť v rozpore s § 16 písm.b) zákona č.308/2000 sme v monitorovanom období nezaznamenali.

Pozn. V súvislosti s výberom a relevanciou informácií by sme si však dovolili poukázať na niektoré udalosti, ktoré sa v Novinách STV v monitorovanom období neobjavili.

V Novinách STV sme v monitorovanom období nezaznamenali informáciu o stretnutí slovensko-maďarskej menšinovej komisie, ktorá sa na rokovaní v Bratislave dohodla na konkrétnom znení ďalších článkov pripravovanej bilaterálnej dohody o vzájomnej podpore národnostných menšín v oblasti vzdelávania a kultúry. Pripravovanou dohodou by sa mal ukončiť slovensko-maďarský spor, ktorý pretrváva v súvislosti s tzv. zákonom o zahraničných Maďaroch. (Táto udalosť neušla napr. pozornosti maďarských médií a informáciu priniesli aj viaceré slovenské súkromné rozhlasové stanice. TASR je vydala dňa 17.9.2003 o 16.19 h).

Noviny STV ako program s najvyššou sledovanosťou, mohli venovať náležitejšiu pozornosť takej významnej udalosti našich národných dejín, akou bolo 155. výročie vzniku prvej SNR. Slovenská národná rada z roku 1848 bola 1. vrcholným národným orgánom vytvoreným 15. a 16.9.1848 vo Viedni. Na ľudovom zhromaždení 19.9.1848 na Myjave vypovedala poslušnosť peštianskej vláde a vyhlásila sa za jediného reprezentanta moci na

Slovensku. Vyzvala Slovákov do ozbrojeného povstania. Stala sa prvou slovenskou národnou vládou. Tvorili ju L.Štúr, M.M.Hodža a J.M. Hurban.

Informácia o tejto udalosti celkom na záver Novín STV dňa 17.9.2003 mala len formu avíza na Noviny plus, v ktorých bola verejnosť informovaná o tomto výročí. Uvedené výročie si pripomenul druhý muž v štáte, predseda NR SR P. Hrušovský, na Myjave. Noviny STV jeho cestu aktuálne nemapovali. (Pozornosť tomuto výročiu venovala napr. TA 3, informáciu o návšteve P. Hrušovského na Myjave v súvislosti s výročím 1.SNR priniesla TASR dňa 30.9.2003 o 17.11 h).

S ú h r n:

V monitorovanom období bolo v Novinách STV odmonitorovaných 239 príspevkov, z nich 146 bolo relevantných, t.j. bola v nich zaznamenaná prítomnosť sledovaných subjektov. Popri prezidentovi, vláde a nezávislých poslancoch bolo prezentovaných 10 politických strán.

Z hľadiska **priestoru** bola v Novinách STV:

- **najprezentovanejšia vláda**, jej predstavitelia zároveň dostali **aj najväčší priestor na priamu reč**
- **ANO** bola **najprezentovanejšia z politických strán**
- prezident SR zaujal spomedzi všetkých zaznamenaných subjektov štvrtú pozíciu

Z hľadiska **spôsobu prezentácie** možno konštatovať:

- u všetkých sledovaných subjektov **prevládali neutrálne informácie**
- **pozitívne aj negatívne** informácie boli zaznamenané pri prezentácii **vlády** a dvoch koalíčných strán – **SDKÚ a ANO**
- **neutrálno-negatívne** bolo prezentovaných 5 subjektov – koalíčné **KDH** a **SMK** a všetky opozičné parlamentné strany - **Smer, ĽS-HZDS** a **KSS**
- **iba neutrálne** boli prezentovaní nezávislí poslanci a mimoparlamentné strany (HZD, SNS, ĽÚ)
- **najviac negatívnych informácií** bolo zaznamenaných pri prezentácii **vlády**, v rámci **politických strán** to bolo **SDKÚ**
- spôsob prezentácie **prezidenta** bol **neutrálno-pozitívny**

Z hľadiska **výskytu nekorektných príspevkov** možno konštatovať, že pri posudzovaní v zmysle vymedzených kritérií profesionálnej žurnalistickej práce neboli v spravodajstve STV zaznamenané také príspevky, ktoré by mohli byť v rozpore s § 16 písm.b) zákona č.308/2000.

II. Výsledky monitoringu TV Markíza

Telvízne noviny TV Markíza			
Počet monitorovaných vydaní	Odmonitorované hodiny	Počet monitorovaných príspevkov	Počet relevantných príspevkov
30	cca 10 hodín	249	155

Popri prezidentovi, vláde a nezávislých poslancoch prezentovalo monitorované spravodajstvo TV Markíza 9 politických strán.

1.Priestor a spôsob prezentácie sledovaných politických subjektov

/grafy vid' Príloha č.1 – priestor graf č.2., spôsob graf č.8/

Popri prezidentovi, vláde a nezávislých poslancoch prezentovalo spravodajstvo TV Markíza v danom období 9 politických strán.

tab.č.4

TV Markíza

	Subjekt	Celkový priestor prezentácie %		Spôsob prezentácie		
				pozitívny	neutrálny	negatívny
1.	vláda	44,0	1:08:06	11	681	108
2.	ANO	15,8	0:24:27	2	253	10
3.	KDH	9,0	0:14:01	0	143	14
4.	SDKÚ	7,9	0:12:12	1	134	12
5.	Smer	6,2	0:09:36	0	82	5
6.	SMK	5,3	0:08:13	0	91	3
7.	prezident	4,2	0:06:27	0	79	3
8.	ĽS-HZDS	3,7	0:05:40	0	58	1
9.	KSS	1,8	0:02:48	0	19	4
10.	SNS	1,6	0:02:24	0	11	0
11.	EÚ	0,5	0:00:44	0	6	0
12.	nezávislí	0	0:00:07	0	3	0

Z celkového priestoru sledovaných politických subjektov najväčší priestor – **44,0%** - mala **vláda**. Prezentovaná bola jednak v súvislosti s kauzou NBÚ, výmenou na postoch ministrov obrany a hospodárstva, ale aj v rámci príspevkov informujúcich o jej činnosti a príspevkov týkajúcich sa problematiky jednotlivých rezortov. Spôsob prezentácie vlády bol **negatívny i pozitívny**, pričom počtom negatívnych zmienok patrila **vláda k najviac kritizovaným politickým subjektom** a zároveň bolo v jej prípade v porovnaní s ostatnými politickými subjektami zaznamenaných aj najviac pozitívnych zmienok. Počet negatívnych informácií bol však takmer desaťnásobne vyšší než počet pozitívnych. Negatívny kontext prezentácie vlády súvisel predovšetkým so široko medializovanou kauzou odvolávania šéfa NBÚ. Vláda však bola kritizovaná aj prostredníctvom príspevkov prinášajúcich kritické reakcie opozície i odborárov najmä za svoju reformnú politiku.

V poradí druhým najprezentovanejším politickým subjektom a zároveň **najprezentovanejšou politickou stranou** - s plochou **15,8%** - bola **ANO**. Prezentovaná bola predovšetkým v rámci najfrekvencovanejšej témy mesiaca, akou bola kauza NBÚ, okrem toho v súvislosti s výmenou postov R.Nemcsicsa a B.Opaterného, nomináciou P.Ruska na post ministra hospodárstva, doznievajúcou kauzou interrupcií, zasadnutím republikovej rady ANO, zástupcovia ANO mali možnosť vyjadriť sa k reforme verejnej správy, či problematike európskej ústavy. Spôsob prezentácie strany bol **negatívny i pozitívny**. Väčšina z 10 negatívnych zmienok zaznela v rámci výhrad opozície k činnosti koalíčných strán, obidve pozitívne informácie sa viazali k osobe predsedu ANO P.Ruska v rámci vyjadrenia postojov k jeho nominácii za ministra hospodárstva.

Tretím prezentovaným politickým subjektom z hľadiska časového rozsahu bolo **KDH – 9,0%**. Prezentované bolo najmä prostredníctvom takých tém, akými boli kauza interrupcie, žaloba KDH na P.Ruska, kauza NBÚ, zasadnutie rady KDH, bojkot KDH voči TV Markíza,

Spôsob prezentácie KDĤ bol **neutrálne-negatívny**, pričom v počte negatívnych informácií bolo **KDĤ najnegatívnejšie prezentovanou politickou stranou**.

V celkovom poradí štvrtým politickým subjektom bolo **SDKÚ**. Priestor prezentácie tejto strany predstavoval v danom období **7,9%**. Strana bola prezentovaná predovšetkým v rámci informovania o odvolaní I.Šimka z postu ministra obrany, v rámci kauzy NBÚ, okrem toho bola prezentácia strany zaznamenaná najmä v príspevkoch, kde sa zástupcovia SDKÚ mali možnosť vyjadriť k problematike reformy verejnej správy či európskej ústavy. Spôsob prezentácie SDKÚ bol prevažne **neutrálne-negatívny**, zaznamenaná bola **jedna pozitívna zmienka**.

Piatym prezentovaným subjektom s plochou **6,2%** bol opozičný **Smer**. Prezentovaný bol predovšetkým prostredníctvom príspevkov informujúcich o stretnutí opozičných lídrov, či v súvislosti s prípadom poslanca D.Mučka, podozrivého z nelegálnej držby vzácnych druhov papagájov. Okrem toho boli prezentované aj postoje strany v súvislosti s kauzou „skupinka“, výberom G.Palacku ako zástupcu SR do EBOR, návrhom na rekonštrukciu vlády. Spôsob prezentácie strany bol **neutrálne-negatívny**.

Plocha prezentácie v poradí ďalšieho subjektu - **SMK** – predstavovala **5,3%**. Strana bola prezentovaná podobne ako ostatné koalíčné strany v rámci informovania o kauze NBÚ, mala možnosť vyjadriť svoje postoje k európskej ústave, či reagovať na opozičnú kritiku vládných strán. Spôsob prezentácie bol **neutrálne-negatívny**.

Prezident bol v danom období prezentovaný na ploche **4,2%**. Jeho prezentácia z hľadiska tematického kontextu súvisela s jeho návštevou v Izraeli, výmenou na postoch ministrov hospodárstva a obrany, protestov Rómov z Ľubice, ale aj v rámci kauzy NBÚ. Spôsob prezentácie bol **neutrálne-negatívny**.

Na ploche **3,7%** bola prezentovaná opozičná **ĽS-HZDS**. Kontext jej prezentácie súvisel s informovaním o stretnutí opozičných lídrov, vzhľadom na postavenie V.Soboňu ako predsedu osobitného výboru NR SR na kontrolu činnosti SIS aj s kauzou „skupinka“, či NBÚ. Spôsob jej prezentácie bol predovšetkým **neutrálny s jednou negatívnou zmienkou**.

Neutrálne-negatívne, avšak o niečo s vyšším počtom negatívnych zmienok ako ĽS-HZDS, bola prezentovaná ďalšia opozičná parlamentná strana – **KSS**. Z hľadiska priestoru, ktorý celkovo predstavoval **1,8%**, najvýznamnejším tematickým kontextom prezentácie KSS bolo stretnutie opozičných lídrov, či výsledky prieskumov verejnej mienky.

O niečo menší priestor ako KSS mala mimoparlamentná **SNS** – **1,6%**. Jej priestor prezentácie súvisel predovšetkým s výhradami strany k zákonom súvisiacimi s chartou národov a obnovením reštitúcií. Spôsob prezentácie strany bol **neutrálny**, rovnako ako aj u posledných dvoch subjektov – **ĽÚ** a **nezávislých poslancov**, ktoré uzatvárajú tabuľku č.4 a ktoré TV Markíza v danom období prezentovala. Priestor mimoparlamentnej ĽÚ a nezávislých poslancov bol málo významný a nepredstavoval rozsah ani jednej minúty.

Priestor priamej prezentácie zástupcov sledovaných subjektov v TN TV Markíza
(Príloha č.1 – graf č.5, graf č.14)

tab.č.5 TV Markíza

	Subjekt	Priestor (priama reč)	
		%	Čas
1.	vláda	45,2	0:25:38
2.	ANO	18,2	0:10:18
3.	SDKÚ	10,3	0:05:50
4.	KDH	6,3	0:03:34
5.	Smer	6,0	0:03:24
6.	SMK	5,6	0:03:10
7.	ĽS-HZDS	2,4	0:01:23
8.	prezident	2,3	0:01:19
9.	SNS	1,6	0:00:56
10.	KSS	1,1	0:00:38
11.	EÚ	1,0	0:00:33

V rámci priestoru priamej prezentácie, resp. priamej reči zástupcov sledovaných subjektov mala rovnako ako aj pri celkovej ploche **najväčší priestor vláda a z politických strán to bola koaličná ANO.**

Pri porovnaní vzájomnej plochy len koaličných a opozičných strán (graf č.14), väčší priestor na vyjadrenie svojich stanovísk nesprostredkovane, priamo, mali zástupcovia koalície, takže situácia bola obdobná ako pri celkovej ploche.

Z opozičných subjektov najväčší priestor vyjadriť svoje názory a stanoviská dostala strana Smer.

Prezentácia jednotlivých politikov

Nasledujúca tabuľka č.6 uvádza poradie prvých 10 najprezentovanejších politikov v spravodajstve TV Markíza v monitorovanom období a spôsob ich prezentácie z hľadiska počtu informácií.

Tab.č.6 TV Markíza

Poradie	Politik	Priestor /H:M:S/	Spôsob prezentácie		
			pozitívny	Neutrálny	negatívny
1.	M.Dzurinda	0:20:30	3	210	33
2.	P.Rusko	0:10:41	2	113	5
3.	P.Hrušovský	0:06:11	0	56	1
4.	R.Schuster	0:05:43	0	71	3
5.	R.Fico	0:04:43	0	36	4
6.	V.Palko	0:04:19	0	31	8
7.	B.Bugár	0:03:50	0	31	1
8.	I.Šimko	0:03:43	1	41	1
9.	P.Csáky	0:03:21	0	26	2
10.	J.Malchárek	0:03:17	0	20	0

Tabuľka politikov vo väčšej miere zodpovedá poradiu zobrazovaných politických subjektov daného obdobia, a tak v prvej desiatke sú okrem prezidenta predovšetkým zástupcovia tých politických strán, ktorí sú zároveň aj členmi vlády. **Najviac priestoru dostal v danom**

období predseda vlády a SDKÚ M.Dzurinda, s výraznejším rozdielom nasledovali za ním ostatní zaznamenaní politici.

Z hľadiska spôsobu prezentácie jednotlivých politikov v tabuľke prevažovali u všetkých neutrálne informácie. **Najviac negatívnych i pozitívnych zmienok** bolo zaznamenaných pri prezentácii predsedu vlády a SDKÚ M.Dzurindu, **počet negatívnych informácií však jedenásťnásobne prevyšoval počet pozitívnych.**

2. Nekorektné príspevky v spravodajstve TV Markíza

V monitorovanom období sme zaznamenali niekoľko príspevkov, ktoré nezodpovedali vyššie vymedzeným kritériám profesionálnej žurnalistickej práce a niektoré z nich by mohli byť považované za porušenie § 16 písm.b) zákona č.308/2000 o vysielaní a retransmisii.

7.9. Parlamentné počty

V príspevku bolo v súvislosti s odchodom R.Nemcsicsa a B.Opaterného k nezávislým poslancom poukázané na zmenu parlamentných počtov a s tým spojenú aj možnú stratu parlamentnej väčšiny. Názory zástupcov koaličných strán uviedla redaktorka slovami: *„Takmer všetci predsedovia koaličných poslaneckých klubov sú dnes opatrní optimisti a odvolávajú sa na dohody svojich stranických šéfov a aj keď pripúšťajú, že septembrová schôdza bude určite napätá, o koaličnú väčšinu sa zatiaľ neobávajú.“*

Následne sa k problému vyjadrili zástupcovia poslaneckých klubov SDKÚ, SMK a ANO. Postoj štvrtého koaličného partnera – KDĽ - v príspevku ani priamo, ani sprostredkované nezaznel. Aj keď v tomto prípade nešlo o spor, ale o postoj koalície k problému, ktorý sa jej dotýka, je nezvyčajné, že jeden zo štyroch koaličných partnerov (v tomto prípade KDĽ), nebol oslovený, aby sa tiež k danému problému vyjadril.

13.9. Spor o centrum

Príspevok informoval o nesúhlase 85 % starostov a primátorov z okresov Žiaru nad Hronom a Žarnovica s rozhodnutím vlády o umiestnení obvodných úradov sociálnych vecí a životného prostredia do B.Štiavnice. V príspevku bolo toto rozhodnutie vlády dané do súvislosti s lobingom a subjektívnymi dôvodmi ministrov Kaníka a Miklósa. V príspevku odzneli nasledovné konštatovania:

Moderátor v štúdiu pri uvádzaní správy: *„...Po podobnom probléme, aký bol medzi Svidníkom a Stropkovom sa aj tu hovorí o lobingu. Tentoraz ministrov Kaníka a Miklósa.“*

Na inom mieste v príspevku redaktor: *„Zriadenie úradov presadzovali údajne vo vláde rezortní ministri Kaník a Lázsló Miklós, ktorí majú k Štiavnicami osobný vzťah.“* Nasledovalo vyjadrenie prednostu OÚ zo Žiaru nad Hronom: *„Predpokladám, že to boli čisto subjektívne dôvody pánov ministrov.“* Pokračoval Ivan Gregáň, zástupca primátora B.Štiavnice: *„Je to ich snaha, je to snaha aj samosprávy, aj štátnej správy dotiahnuť tieto inštitúcie semka...“*

Príspevku chýba vyváženosť, keďže vyjadrenia dotknutých ministrov - Kaníka a Miklósa -, ktorí boli takto prezentovaní v negatívnom kontexte, v príspevku vôbec neodznali.

12.9. Palacka do Londýna

Príspevok informoval o výbere G.Palacku za zástupcu SR do EBOR. V rámci kritických výhrad k výberu ministerstva zo strany zástupcov HZDS, Smeru a ANO bolo redaktorkou citované aj nasledovné vyjadrenie B.Bugára (SMK): *„Nie je možné, že fakticky iba SDKÚ sa snaží všade dostať iba svojich ľudí.“* Na uvedené kritické konštatovanie dotknutá strana (SDKÚ) prezentovaná v negatívnom kontexte - nedostala možnosť reagovať, príspevku tak chýbala vyváženosť.

21.9. Realita

Príspevok informoval o zlej finančnej situácii škôl. V príspevku sme zaznamenali nepresnosť pri označení príslušnosti štátneho tajomníka Františka Tótha. Ten sa vo svojom priamom vstupe vyjadroval za ministerstvo, v titulkoch však bol uvedený ako zástupca strany ANO a expert pre oblasť školstva.

28.9. Zvýšený záujem?

Príspevok informoval o zostrených vzťahoch vo vládnej koalícii v súvislosti s kauzou NBÚ, pričom, ako uviedla moderátorka „*napätiu pridali aj výroky predsedu ANO Pavla Ruska, ktorý naznačil, že KDĽ a SMK by mohli mať zvýšený záujem na zotrvaní Mojžiša vo svojom úrade.*“ Nasledovali sprostredkované aj priame vyjadrenia predsedu ANO, ktorý za neochotou strán KDĽ a SMK v súvislosti s výmenou šéfa NBÚ vidí snahu o vytváranie druhého mocenského centra stranami KDĽ a SMK. K uvedenej informácii redaktor uviedol: „*Kresťanskí demokrati tvrdenia o destabilizácii a o novom mocenskom centre odmietajú a naďalej čakajú na premiérove dôkazy. Aj SMK trvá na tom, že situácia v NBÚ nie je o osobe Mojžiša.*“ – nasledoval priamy vstup B. Bugára. Reakcia ďalšej z dotknutých strán – KDĽ – bola prezentovaná na menšom priestore a len sprostredkovanou formou (redaktorom).

28.9. Hlasovanie v októbri

Moderátor v štúdiu správu uviedol slovami: „*Poslanci tento týždeň nehlasovali o troch zákonoch z dielne ministerstva spravodlivosti, ktoré sú podľa D. Lipšica kľúčové v boji proti mafii a korupcii. Inštitút korunného svedka, špeciálny súd a zmenu rozpočtových pravidiel by momentálne nepodporil ani jeden z koalíčných partnerov, zákony preto museli posunúť na október.*“

Je nezvyčajné, že túto informáciu (nehlasovanie o uvedených zákonoch), ktorú televízia nepriniesla aktuálne v deň hlasovania v parlamente, t.j. 23.9. (STV odvysielala príspevok aktuálne 23.9.), ale až s päťdňovým oneskorením, odvysielala s nepresnosťami, keď slovami moderátora uviedla: „*Inštitút korunného svedka, špeciálny súd a zmenu rozpočtových pravidiel by momentálne nepodporil ani jeden z koalíčných partnerov, zákony preto museli posunúť na október.*“ V skutočnosti však uvedené zmeny nepodporila z koalíčných strán len ANO.

Za uvedenú nepresnosť sa však televízia na druhý deň – 29.9.2003 - v závere Televíznych novín ospravedlnila.

Pozn.

V rámci monitorovaného obdobia bol medializovaný bojkot KDĽ voči TV Markíza. Dňa 20.9.2003 vydalo KDĽ oficiálne stanovisko, v ktorom vyslovilo výhrady k spravodajstvu a politickej publicistike TV Markíza a rozhodlo, že politici KDĽ nebudú poskytovať individuálne rozhovory redaktorom TV Markíza, ani sa nebudú zúčastňovať politických diskusných relácií tejto televízie. KDĽ vo svojom stanovisku taktiež uviedlo, že informácie Televízii Markíza budú v mene ústavných činiteľov KDĽ i v mene KDĽ poskytované prostredníctvom ich hovorcov a redaktori TV Markíza budú mať prístup na oficiálne tlačové konferencie.

Na základe tejto skutočnosti doručil vysielateľ TV Markíza predsedníčke Rady pre vysielanie a retransmisiu svoje stanovisko, v ktorom uviedol: „*Vzhľadom na oficiálne stanovisko KDĽ bojkotovať TV Markíza a neposkytovať rozhovory a informácie zo strany jej predstaviteľov vzniká riziko, že prezentácia postojov a názorov KDĽ bude vo vysielaní nášho spravodajstva absentovať.*“

V tejto súvislosti chceme poznamenať, že počas monitorovaného obdobia sme v spravodajstve TV Markíza zaznamenali iba jednu informáciu zo strany jej redaktorov, ktorou sa odvolávali na odmietnutie stanoviska zo strany KDĽ.

S ú h r n:

V sledovanom období bolo v spravodajstve TV Markíza zaznamenaných 155 príspevkov, v ktorých bola zaznamenaná prítomnosť sledovaných subjektov. Relevantné príspevky tak

v rámci počtu 249 príspevkov domáceho spravodajstva predstavovali v danom období až 62%. V rámci sledovaných subjektov bolo okrem prezidenta a vlády prezentovaných 9 politických strán a nezávislí poslanci.

Z hľadiska **priestoru prezentácie** možno konštatovať:

- **najprezentovanejšia bola vláda**, jej zástupcovia dostali aj najväčší priestor na priamu reč
- **ANO bola najprezentovanejšou politickou stranou** spomedzi 9 politických strán zaznamenaných v spravodajstve TV Markíza
- plocha prezentácie **prezidenta** predstavovala siedmu pozíciu v rámci všetkých prezentovaných subjektov.

Z hľadiska **spôsobu prezentácie** možno konštatovať:

- u všetkých sledovaných subjektov **prevládali neutrálne informácie**
- **negatívne aj pozitívne** zmienky boli zaznamenané pri prezentácii 3 politických subjektov – **vláda, ANO a SDKÚ**, počet negatívnych zmienok prevažoval nad pozitívnymi
- 6 politických subjektov (KDH, Smer, SMK, prezident, ĽS-HZDS, KSS) bolo prezentovaných len **neutrálno-negatívne**, t.j. bez pozitívnej zmienky
- **iba neutrálne** boli prezentované len mimoparlamentné subjekty (SNS, ĽÚ) a nezávislí poslanci
- zo všetkých sledovaných subjektov **najviac negatívnych zmienok** bolo zaznamenaných **pri prezentácii vlády**, v rámci politických strán to bolo **KDH**
- spôsob prezentácie prezidenta bol neutrálno-negatívny

Z hľadiska **výskytu nekorektných správ** bolo zaznamenaných niekoľko príspevkov, ktoré nezodpovedali niektorým kritériám profesionálnej žurnalistickej práce. Niektoré z týchto príspevkov by mohli byť považované za porušenie § 16 písm.b) zákona č.308/2000 o vysielaní a retransmisii.

III. Výsledky monitoringu TV JOJ

Noviny TV JOJ			
Počet monitorovaných vydání	Počet monitorovaných hodín	Počet monitorovaných príspevkov	Počet relevantných príspevkov
30	cca 10	231	49

V rámci relevantných príspevkov bolo v spravodajstve TV JOJ prezentovaných okrem prezidenta a vlády 8 politických strán a nezávislí poslanci.

1.Priestor a spôsob prezentácie sledovaných politických subjektov (pozri Príloha č.1 – priestor graf č.3,spôsob graf č.9)

tab.č.7

TV JOJ

Poradie	Subjekt	Priestor %	Priestor čas /H:M:S/	Spôsob prezentácie		
				pozitívny	Neutrálny	negatívny
1.	vláda	42,0	0:12:34	0	89	17
2.	ANO	24,7	0:07:22	0	53	15
3.	SDKÚ	10,9	0:03:15	0	35	4
4.	KDH	10,3	0:03:04	0	24	3
5.	prezident	4,3	0:01:17	0	14	0
6.	Smer	3,6	0:01:05	0	14	0
7.	LS-HZDS	2,4	0:00:43	0	11	3
8.	SMK	1,8	0:00:33	0	11	0
9.	KSS	0	0:00:04	0	2	0
10.	nezavislí	0	0:00:02	0	0	1
11.	SNS	0	0:00:01	0	1	0

Najväčšiu plochu z celkového priestoru sledovaných subjektov v monitorovanom období mala **vláda – 42%**. Jej predstavitelia sa vyjadrovali k aktuálnym problémom súčasnej politickej scény a k problémom spadajúcim do kompetencie jednotlivých rezortov.

Vláda bola prezentovaná predovšetkým v rámci kauzy odvolávania šéfa NBÚ. V tejto kauze dostali priestor na prezentáciu najmä predseda vlády M.Dzurinda a minister obrany SR I.Šimko. Reakcie vlády boli početne zastúpené i pri komentovaní stavu pripravenosti Slovenska pre vstup do EÚ, predstavitelia vlády sa vyjadrovali i k vyhrotenému sporu medzi Generálnou prokuratúrou a MV SR a zaujímal stanoviská v súvislosti s jej kritikou zo strany odborov. Vláda reagovala i na otázky stavu zabezpečenia návštevy pápeža Jána Pavla II na Slovensku, reagovala na reakcie predstaviteľov NATO v súvislosti s kauzou odvolávania šéfa NBÚ a prípadného ohrozenia vstupu SR do tejto aliancie, či na problémy v rezorte ministerstva zdravotníctva. Vláda hodnotila i priebeh zasadania OECD, ktoré sa uskutočnilo na Slovensku. Charakter informácií vzťahujúcich sa k vláde bol v sledovanom období **neutrálny a negatívny**. **Vláda patrila k najviac negatívne prezentovaným subjektom**, pričom kritika vlády bola zaznamenaná predovšetkým v súvislosti s kauzou odvolávania šéfa NBÚ, následného odvolania I.Šimka z postu ministra obrany ako i v súvislosti s výmenou na poste ministra hospodárstva. Okrem iného, ostrej kritike podrobila vládu i KOZ a označila ju za hlavného vinníka zlej životnej úrovne obyvateľstva a narúšateľa sociálneho zmiaru.

Druhým najprezentovanejším subjektom a zároveň **najprezentovanejšou politickou stranou** bola v sledovanom období v Novinách TV JOJ **ANO**, ktorá bolo prezentovaná na ploche **24,7%**. ANO dostala priestor v reakciách na viaceré kauzy spojené s jej menom, či menom jej stranického šéfa P.Ruska – napr. odvolávanie štátneho tajomníka MDPT J.Opaterného, kauza údajného vydierania P.Ruska F.Mojžišom, nominácia P.Ruska na post ministra hospodárstva, vyšetrovanie P.Ruska podozrivého z vydierania F.Mojžiša, či šéfa SE. Z hľadiska **spôsobu prezentácie** bola **ANO** prezentovaná **neutrálno-negatívne**, a bola druhým najnegatívnejšie prezentovaným subjektom a **najnegatívnejšie prezentovanou politickou stranou**. Negatívne zmienky voči ANO súviseli napr. s témou odvolávania štátneho tajomníka MDPT B.Opaterného a ministra hospodárstva R.Nemcsicsa, a kritika voči politike ANO zaznela i zo strany predstaviteľov opozičného politického spektra (predovšetkým Smer).

Po strane ANO obsadili nasledujúce dve pozície z hľadiska plochy prezentácie tiež koaličné subjekty - **SDKÚ a KDH**.

Strana **SDKÚ** bola na ploche **10,9%** prezentovaná najmä v súvislosti s odvolávaním ministra obrany I.Šimka a tiež v rámci kauzy odvolávania šéfa NBÚ J.Mojžiša. Výrazný priestor dostali jej zástupcovia i pri prezentácii záverov zasadnutí koaličnej rady. **Spôsob prezentácie SDKÚ** bol v sledovanom období **neutrálno-negatívny**, SDKÚ patrila spomedzi politických strán k druhému najviac negatívne prezentovanému subjektu, avšak už s výrazne nižším počtom negatívnych zmienok, ako predchádzajúca ANO.

KDH na tretej priečke malo s plochou **10,3%** len nepatrne menší časový priestor poskytnutý na svoju prezentáciu než SDKÚ. Jej členovia dostali priestor k prezentovaniu svojich stanovísk okrem vnútrostraníckych tlačových konferencií a koaličných rád, najmä v súvislosti s kritikou spravodajstva TV Markíza a tiež v rámci kauzy P.Rusko verzus F.Mojžiš. **Spôsob prezentácie KDH** bol **neutrálno-negatívny**.

Prezident SR R.Schuster bol na ploche **4,3%** prezentovaný najmä v súvislosti s návštevou hlavy katolíckej cirkvi na Slovensku a v rámci príspevkov informujúcich o výmenách na postoch ministrov obrany a hospodárstva. Spôsob jeho prezentácie bol len **neutrálly**.

Na ploche **3,6%** bola prezentovaná opozičná strana **Smer**, ktorá bola v danom období zastúpená v spravodajstve TV JOJ najmä predstaviteľmi užšieho vedenia strany. Tí sa kriticky vyjadrovali napr. k nominácii P.Ruska na post ministra hospodárstva SR, ako i k prebiehajúcim vnútrokoalíčnym sporom. **Spôsob prezentácie** strany Smer bol len **neutrálly**.

Za stranou Smer sa s plochou **2,4%** umiestnila ďalšia opozičná strana - **ĽS-HZDS**. Zástupcovia ĽS-HZDS sa vyjadrovali napr. k úniku informácií v kauze spisu šéfa NBÚ, k pôsobeniu skupiny nezávislých poslancov – „odídencov“ z HZDS na pôde parlamentu, ku kauze odvolávania šéfa NBÚ a ministra obrany I.Šimka, či k vnútrokoalíčnym sporom. Charakter informácií vzťahujúcich sa k politickej strane ĽS-HZDS bol v sledovanom období **neutrálno-negatívny**. ĽS-HZDS bola negatívne prezentovaná predovšetkým v súvislosti s kritikou jej predsedu V.Mečiara.

Až za dvoma opozičnými stranami sa umiestnila posledná z koaličných strán – **SMK**. Jej plocha prezentácia bola iba **1,8%**, nedosahovala rozsah ani jednej celej minúty a v danom období bola SMK najmenej prezentovaným koaličným subjektom. Spôsob prezentácie SMK bol len **neutrálly**.

Posledné tri subjekty - KSS, SNS a nezávislí poslanci - boli spomenutí len vo forme zmienky, ich niekoľkosekundová plocha bola málo významná.

Priestor priamej prezentácie zástupcov sledovaných subjektov v Novinách TV JOJ
(Príloha č.1 – graf č.6, graf č.15)

tab.č.8

TV JOJ

	Subjekt	Priestor (priama reč)	
		%	Čas
1.	vláda	44,1	0:04:20
2.	KDH	13,6	0:01:20

3.	ANO	11,7	0:01:09
4.	SDKÚ	11,5	0:01:08
5.	Smer	7,8	0:00:46
6.	SMK	3,9	0:00:23
7.	prezident	3,4	0:00:20
8.	HZDS	3,4	0:00:20
9.	KSS	0,5	0:00:03

Najviac priestoru pre priamu prezentáciu svojich názorov a stanovísk v Novinách TV JOJ dostala vláda SR. Nasledovalo **KDH**, ktoré malo najväčší priestor priamej prezentácie z **politických strán**. Z opozičných politických strán bol poskytnutý najväčší priestor strane Smer, jej čas však nepresiahol rozsah jednej minúty, rovnako ako aj ostatných sledovaných subjektov zaznamenaných v tabuľke č. 8.

Priestor a spôsob prezentácie jednotlivých politikov

Nasledujúca tabuľka uvádza poradie zastúpenia prvých 10 politikov v Novinách TV JOJ a spôsob ich prezentácie z hľadiska počtu referencií.

tab.č.9

TV JOJ

Poradie	Osoba	Priestor Čas	Spôsob prezentácie		
			pozitívny	Neutrálny	negatívny
1.	M.Dzurinda	0:08:06	0	50	10
2.	P.Rusko	0:04:40	0	25	13
3.	I.Šimko	0:02:33	0	19	3
4.	V.Palko	0:01:54	0	11	2
5.	P.Hrušovský	0:01:15	0	9	0
6.	B.Opaterný	0:00:46	0	4	1
	Ľ.Lintner	0:00:46	0	5	0
7.	R.Schuster	0:00:44	0	11	0
8.	P.Csáky	0:00:30	0	3	0
9.	E.Kukan	0:00:29	0	10	0
	P.Minárik	0:00:29	0	3	0
10.	V.Mečiar	0:00:26	0	5	3

Poradie prvých desiatich politikov (kvôli zhodným časom ich je však v tabuľke až 12) z hľadiska priestoru prezentácie vo veľkej miere kopíruje poradie umiestnenia jednotlivých politických subjektov. Najprezentovanejšími boli tí politici, ktorí boli zobrazovaní v rámci najfrekvencovanejších tém. **Najviac časového priestoru dostal predseda vlády a SDKÚ M.Dzurinda**, nasledovali P.Rusko, I.Šimko a ostatní politici podľa poradia v tabuľke, ktorú uzatvára V.Mečiar, ako jediný z opozičných politikov, ktorý sa do prvej desiatky dostal. Za zmienku stojí skutočnosť, že jednotlivé politické strany boli prezentované predovšetkým prostredníctvom svojich lídrov, poprípade zástupcami užšieho stranického vedenia.

U všetkých v tabuľke zastúpených politikov prevažovali neutrálne informácie, pozitívne nebol prezentovaný žiadny politik. **Najnegatívnejšie (s najvyšším počtom negatívnych zmienok) bol prezentovaný P.Rusko**. Druhým najnegatívnejšie prezentovaným politikom sa stal **M.Dzurinda** – 10 negatívnych zmienok. S výraznejším rozdielom v počte negatívnych informácií potom nasledovali I.Šimko, V.Mečiar, V.Palko a B.Opaterný.

2. Nekorektné správy

Vážnejšie nedostatky pri posudzovaní príspevkov podľa vyššie uvedených kritérií profesionálnej žurnalistickej práce, a ktoré by mohli byť v rozpore s § 16 písm.b) zákona č.308/2000 sme v monitorovanom období nezaznamenali.

Pozn. Počas monitorovaného obdobia sa moderátori spravodajstva TV JOJ nevyhli nesprávnemu používaniu spisovného jazyka. Napr. v príspevku z dňa 27.9 - Moderátor TV JOJ – „*Plameniaky sa nevedeli dohodnúť, kto sa bude starať o jazierko, v ktorom sa kúpajú*“. V inom príspevku - odvysielanom 12.9. – moderátor uviedol: „*Premiérov pokus o odvolaní šéfa NBÚ nenechali bez povšimnutia ani viacerí zahraniční predstavitelia...*“

S ú h r n:

Za sledované obdobie sme v spravodajstve TV JOJ odmonitorovali 231 príspevkov, z ktorých 49 bolo relevantných, t.j. bola v nich zaznamenaná prítomnosť sledovaných subjektov. V monitorovanom období bolo v Novinách TV JOJ prezentovaných 11 sledovaných subjektov – vláda, prezident, 8 politických strán a nezávislí poslanci.

Z **hľadiska priestoru** možno skonštatovať:

- **najprezentovanejším subjektom** bola **vláda**, jej zástupcovia dostali **aj najväčší priestor na priamu reč**
- **najprezentovanejšou politickou stranou** bola **ANO**, **najväčší priestor na priamu reč** z politických strán však dostali zástupcovia **KDH**
- plocha prezentácie **prezidenta** predstavovala 5.pozíciu v rámci všetkých prezentovaných subjektov

Z hľadiska **spôsobu prezentácie** možno skonštatovať:

- u väčšiny sledovaných subjektov **prevládali neutrálne informácie**
- pri žiadnom subjekte **nebola zaznamenaná pozitívna zmienka**, takže spôsob prezentácie subjektov bol neutrálno-negatívny, alebo len neutrálny
- **najviac negatívnych** informácií spomedzi všetkých sledovaných subjektov bolo zaznamenaných **pri prezentácii vlády, z politických strán to bola ANO**
- **prezident** bol prezentovaný iba **neutrálne**

Z hľadiska **výskytu nekorektných správ** neboli zaznamenané príspevky, ktoré by mohli byť v rozpore s § 16 písm.b) zákona č.308/2000 o vysielaní a retransmisii.

KOMPARÁCIA:

Spektrum prezentovaných politických subjektov v danom období bolo u všetkých troch sledovaných televízií takmer zhodné, rozdiel predstavovalo zaznamenanie, resp. nezaznamenanie prezentácie dvoch mimoparlamentných subjektov - HZD a ĽÚ. HZD bolo zaznamenané iba v spravodajstve STV, ĽÚ na rozdiel od STV a TV Markíza zas nebolo prezentované v spravodajstve TV JOJ.

Porovnanie priestoru (graf č.16 v Prílohe č.1) poskytnutého sledovaným subjektom ukázalo, že najväčší časový rozsah im v danom období venovalo spravodajstvo TV Markíza. Komparácia priestoru ďalej ukázala zhodu v poradí prvých dvoch subjektov – vláda, ANO – vo všetkých troch televíziách. Najväčší časový rozsah zo všetkých subjektov mala teda vláda, z politických strán koalíčná ANO. Vláda bola zároveň aj subjektom, zástupcovia ktorého dostali vo všetkých troch sledovaných televíziách najväčší priestor pre priamu reč.

Plocha prezentácie prezidenta sa pohybovala pri TV Markíza i TV JOJ okolo 4%, v STV dostal prezident väčší priestor.

Aj v poradí ostatných sledovaných subjektov už boli medzi jednotlivými TV zaznamenané určité rozdiely, pričom ako najvýraznejší sa ukázal pomerne malý priestor koalícnej SMK v spravodajstve TV JOJ.

Z opozičných politických subjektov bol v spravodajstve monitorovaných televízií najväčší priestor poskytnutý strane Smer, v rámci jednotlivých televízií mala strana najväčší časový rozsah v TV Markíza.

Z hľadiska spôsobu prezentácie sledovaných subjektov prevládalo u všetkých troch televízií neutrálne informovanie, zaznamenané však boli aj negatívne a pozitívne zmienky, pričom negatívnych bolo viac. Ani jedna pozitívna zmienka nebola zaznamenaná v spravodajstve TV JOJ, kde boli sledované subjekty prezentované buď neutrálno-negatívne, alebo len neutrálne. Medzi najkritizovanejšie politické subjekty patrila zhodne v rámci všetkých troch televízií vláda. Medzi najviac negatívne prezentované politické strany patrili koalícne subjekty – každá monitorovaná televízia však mala iného „favorita“ – v STV bolo najviac negatívnych zmienok zaznamenaných pri prezentácii SDKÚ, v TV Markíza KDĽ a v TV JOJ ANO.

Opozičné politické strany boli kritizované menej a pri prezentácii žiadnej z nich nebola ani v jednej televízií zaznamenaná jediná pozitívna zmienka.

V rámci jednotlivých televízií bol rozdielny aj spôsob prezentácie prezidenta, v STV bol prezident prezentovaný neutrálno-pozitívne, v TV Markíza neutrálno-negatívne, v TV JOJ len neutrálne.

V rebríčku politikov u všetkých troch televízií dominoval z hľadiska priestoru na prvej pozícii premiér a predseda SDKÚ M.Dzurinda, pričom najviac času mu poskytla TV Markíza. M.Dzurinda bol najnegatívnejšie prezentovaným politikom, najviac negatívnych informácií mal v TV Markíza. Druhým najprezentovanejším i druhým najkritizovanejším politikom bol P.Rusko, najviac negatívnych zmienok pri jeho prezentácii bolo zaznamenaných v TV JOJ, najviac priestoru dostal v TV Markíza.

Záver

Obdobie realizácie nášho monitoringu – september 2003 – bolo z hľadiska vnútropolitického vývoja pomerne bohaté na mnohé udalosti a témy. Celkom výnimočnou udalosťou daného obdobia bola predovšetkým návšteva hlavy katolíckej cirkvi, pápeža Jána Pavla II. na Slovensku. September 2003 však priniesol predovšetkým viaceré „horúce“ témy vyvolávajúce výrazné kontroverzie medzi koalícnyimi partnermi. Niektoré už len doznievali z predchádzajúceho prázdninového obdobia, napr. „interrupčný“ spor medzi ANO a KDĽ, či kauza „vyšetrovania P.Ruska a podnikateľa F.Mojžiša“, iné ďalej pokračovali, prerastali do nových káuz a spôsobovali vážne spory nielen medzi jednotlivými koalícnyimi stranami, ale i vo vnútri týchto strán. Takou bola napr. kauza „skupinka“, z ktorej sa práve v septembri vyvinula kauza odvolávania šéfa NBÚ J.Mojžiša. Nejasnosti dôvodov tohto odvolávania vyústili napr. v SDKÚ do odvolania I.Šimka z postu ministra obrany i z užšieho vedenia strany. Vnútrostranícke spory sa nevyhli ani strane ANO, ktoré rovnako vyvrcholili personálnymi zmenami nominantov tejto strany na postoch ministra hospodárstva a štátneho tajomníka MDPaT. Široká medializácia práve týchto tém bola jedným z dôvodov nielen dominantného priestoru vlády a koalícnyimi strán v rámci sledovaných subjektov, ale aj odrazom vyššieho počtu negatívnych informácií zaznamenaných pri prezentácii koalícnyimi strán v porovnaní s opozičnyimi.

Okrem vyššie uvedených tém ďalšími udalosťami a v rámci nich nadväzujúcimi témami, ktorými sa zaoberali aj nami monitorované médiá boli aj septembrová schôdza parlamentu, protestné akcie odborárov, diskusia okolo antidiskriminačného zákona, či dôchodkovej

reformy. Prezentácia sledovaných subjektov aj v rámci týchto spomínaných tém sa napokon odrazila v „prepolitizovanosti“ septembrového spravodajstva monitorovaných televízií. Predovšetkým Televízie Markíza a Slovenskej televízie, v ktorých viac ako 60% domáceho spravodajstva predstavovali príspevky, v ktorých bola zaznamenaná prítomnosť politických subjektov.

Celkovo možno na základe výsledkov komparatívneho monitoringu hlavných spravodajských programov televízií STV, TV Markíza a TV JOJ v období 1.9.-30.9.2003 skonštatovať:

- zo všetkých sledovaných subjektov dostala najväčší priestor na prezentáciu vo všetkých monitorovaných televíziách vláda, jej predstavitelia dostali zároveň aj najväčší priestor na priamu reč
- vláda bola zároveň aj najkritizovanejším subjektom v rámci sledovaných televízií. Najviac kritických zmienok na jej adresu odznelo v TV Markíza
- z hľadiska spôsobu prezentácie dominovali u prezentovaných subjektov neutrálne informácie
- z politických strán bola najprezentovanejšou v každej monitorovanej televízii koaličná ANO
- v každej televízii získali koaličné strany výrazne väčší priestor ako opozícia, zároveň však patrili medzi najviac negatívne prezentované politické strany – každá monitorovaná televízia mala pritom iného „favorita“ – v STV bola najviac kritizovaná SDKÚ, v TV Markíza KDĽH a v TV JOJ ANO
- prezident dostal najväčší priestor v spravodajstve STV, spôsob jeho prezentácie bol v každej televízii iný
- mimoparlamentné strany boli prezentované len okrajovo, na minimálnom priestore
- nekorektné správy, v ktorých absentovali niektoré kritériá profesionálnej žurnalistickej práce boli zaznamenané v spravodajstve TV Markíza

Bratislava, 8.12.2003